

forma d'origen incert, sembla una alteració d'*enderrocar*, potser simplement per encreuament amb *destrosar*, donant-li l'acc. d'ensulsiar-se un terreny rocós' (cf. *DECat* VII, 363b42 ss.). J. F. C.

ENDRAGUINES, Mas de l' ~

En les enquestes per a l'*Onomasticon Cataloniae* fou anotat a Arles (Vallespir) (xxiv, 100.11), i escrit «*En Draguines*» pel mapa Lambert.

ETIM. És possible que derivi del NP femení gòtic *INDERQUINA* estudiat per Meyer-Lübke en *Die Altportugiesischen Perzonennamen...* J. F. C.

ÉNEC i els noms de lloc que se'n deriven:
TORREDENEGÓ, COMANEGONS

Énec era un NP molt corrent i estès en la Catalunya ²⁰ medieva, amb resposta normal en el cast. *Iñigo*, port. *Énego*, bc. *Eneko*.

En els nostres textos de l'Edat Mitjana apareix des del principi i en tot el domini de la llengua. De primer amb terminació llatina. En el territori del català ²⁵ oriental: a. 949 *Ennego* (Mas, N. H. *Bna.* IV, 77); id. 972 etc. (*Cart. St. Cugat* I, 81 i passim); 987: «in terra de *Ennego* ---» (Terrassa, *BABL* VII, 393); 991: *Ennego* en un doc. del Penedès, Viladellops (MiretS., *TemplH.*, p. 32); 1045: *Enego* (Mas, N. H. *Bna.* V, ³⁰ 22).

En el del cat. occidental: 968: «*Enneco clericus*» doc. de Gerri (Abadal, *Pall. i Rbg.*, n.º 63). I ja aviat en la forma catalana pura: 1056: *Enneg* (MiretS., *Docs.* d'Organyà, *BABL* VIII, 432); 1064: id. junt amb ³⁵ *Armadre*, prop d'Estopanya (CCandi, *Mi. Hi. Cat.* I, 5); 1075: «*Gitard Enego*» (Organyà, *BABL* VIII, 525); Ss. XI-XII: Guillem *Enneg* (a Organyà, CCandi, *Mi. Hi. Cat.* II, 88); 1172, doc. d'Albelda: «terra d'*Énec* d'Albeuda» (MiretS., *El més antic doc. cat.*, p. 20; i ⁴⁰ *TemplH.*, p. 150). Sembla que n'hi hagué una forma mossàrab *Inga*, gen. *Ingonis* (en dos docs. del S. XII de Tortosa, cf. nota a l'art. *Inca*).

Observem que la forma *E(n)nego*, en part d'aquestes cites, no sempre s'ha de pendre com llatinització ⁴⁵ corresponent al cat. *Énec*, sinó que accentuada *Enegó* era també = *Enagó(n)*, cas complement en declinació ENNEKO, -ON(S). P. ex. *Gitard Enego*, a. 1075 (supra), patronímic 'Guitard fill d'Énec'. Veg. també, infra, el basc *Ennecoitz*, -ONIS.

La mateixa base ENNĒCO, va donar normalment *Ié-ñego* en cast. antic, reduït aviat a *Iñigo* (tal com *aniello* > *anillo*, *viéspera* > *vispera*). Abundant documentació històrica i documental sobre el nom, sobretot en cast., dóna una monografia de Fr. Gabriel M.ª Verd ⁵⁵ en *Miscel. Comillas* (xxxii, 1974, 5-61, 307-293). Per al català, veg. també Aebischer, *Onomastique Catalane*, p. 21. En portugués l'*Onomástico Med. Port.* d'Arm. Cortesão (p. 114) dóna cites des de 924, *Enego*, 946; *Eneco*, *Enegu*, 1045. Del patronímic, que és ⁶⁰

Iñiguez en cast., és port. ant. *Enegozi* a. 964, *Eneguis*, *Eniguis* 983, 1018. En basc es troba també *Enneko* en textos vells, i avui resta el cognom *Eneko*, amb compostos com *Enekotegui*, *Necochea* etc.: Mitxelena, ⁵ *Apell.*, § 210: *Enecoitz* < ENNECONIS (Mitxel., *Congr. Top. On.*, 1955, II, 81). També allà ha transcendit a la toponímia: almenys hi ha un mas *Necol* a la Sule (te. Altzuruku), que P-Raymond documenta des de 1520 (*Di. Top. B-Pyr.*): potser compost de *Eneko* + -ol(a) 'la cabana d'*Eneko*'.

Sobre l'ETIM. d'aquest NP no ens cal apartar-nos del dictamen de Meyer-Lübke (*Altportugiesische Namenstudien* II m 83): «no hi ha res que ens mogui a ¹⁵ recusar que vingui del gòtic, si bé tampoc podem recusar del tot la possibilitat d'un origen ibèric, en relació amb l'aquitànic *Ennebonx*, ibèr. *Ennegensis*».

És a dir es tractaria d'un derivat en -KA/KO de la fonda arrel antropònima germànica AN-, que ha donat molts noms de persona: 43 n'aplega Förstemann (col. 99). Jo ho matisaria inclinant-ho un poc més cap al germànic, tenint en compte els dos criteris cabdals en lingüística etimològica: la morfologia i l'existència d'una arrel AN- i sufix -KO: cap objecció no pot haver-hi pel costat fonètic: la A davant I va sofrir metafo-
nia en E des de fases germàniques molt antigues.

La variant ENNEKA amb -A es documenta no sols en les fonts purament germàniques, sinó també entre nosaltres: el nom d'home *Enneca* figura, en efecte, en un doc. de l'a. 940 de la zona barcelonesa. No sembla que aquesta variant en -a, es pogués justificar des d'un nom d'origen ibero-aquitànic. I la mateixa declinació dominant -KO/KON, o genitiu -KONS, és ben típica en els NPP germànics. El que es pot admetre, i és versemblant, és que aquest nom germànic tingué més èxit, i deixà descendència ferma en terres hispàniques més que enlloc (i amb caràcter quasi exclusiu) pel fet que els recordava un nom semblant de la llengua aborigen (que s'hi confongué).

La forma declinada en genitiu -KONS, la tenim en efecte ben comprovada en el NL cat. COMANEGONS, del te. de Sopeirs (Oliva, *Congr. Ll. Cat.*, 430 ss.); en efecte *komanegóns* vaig recollir com nom d'una petita vall que baixa, més enllà de Salís, de prop de Llastarri cap a la N. Ribagorça, prop de Sopeira (xviii, 195.17). És evident que ve de CUMBA ENNEKONS 'vall d'Énec'.

El compost, però, més important és TORREDENEGÓ ⁵⁰ NEGÓ, on hi ha el cas complement ENNECÓN. Llogaret de cases escampades, 90 hab., amb església parroquial agregat al te. de Llobera de Solsonès. *Pron. mod.*: *tořadənəgə*, a Cardona, 1920 (Casac.); jo ho recordo així de les enq. a Cardona (1952), a Vallferosa, Llobera i Llanera, 1964 (xlvi, 126.11, 137), i en el poble mateix (1961). Algunes notícies geogràfiques en *GGC*, p. 603: no figura en el cens de 1359, sí en el de 1831 amb 20 hab.

MENCIONS ANT. 1040: en l'Acte de dotació de la catedral d'Urgell: «in comitatu Urgellensi --- Timo-